

Ks. TOMASZ CABAJ*

HOMILIA ZAKORZENIONA W KERYGMACIE JAKO METODA SKUTECZNEGO GŁOSZENIA ŻYWEGO SŁOWA

Treść: Wstęp, 1. Podstawowa terminologia zagadnień homiletycznych; 2. Zasady potrzebne do właściwego wydobycia treści kerygmatycznych; 3. Człowiek drogą Kościoła i adresatem homilii; Zakończenie; Summario; Summary: The homily settled in kerygma as an efficient method of preaching the living Word; Bibliografia.

Słowa kluczowe: homilia, kerygmat, przepowiadanie, aktualizacja, kaznodzieja

Key words: kerygma, preaching, actualization, preacher

Wstęp

Podstawową treścią przepowiadania homilijnego stanowią zbawcze dzieła Pana Boga, które w Jezusie Chrystusie znalazły swoje wypełnienie, a dziś są uobecnianie w Jego Kościele¹. W służbie tego uobecniania ważną rolę spełnia homilia. A to się dzieje dzięki kerygmatowi. Nieobecność treści

* Autor, urodzony w 1985 roku, pochodzi z parafii św. Brata Alberta w Łukowie. Wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego diecezji siedleckiej w 2004 roku. Święcenia prezbiteratu przyjął sześć lat później. Jako neoprezbiter pracował w parafii św. Stanisława B.M w Rossoszu. Następnie wyjechał do Italii. Jako wikariusz posługiwał w parafii Corpus Domini w diecezji Carpi. Studiował w Bolonii, gdzie uzyskał tytuł licencjata z teologii na Facoltà Teologica dell'Emilia-Romagna. Jest doktorantem homiletyki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

¹ Por. S. Dyk, *Homilia - droga do żywego poznania misterium Chrystusa*, Kielce 2016, s. 14.

kerygmaticznych sprawia, że homilia przeradza się w konferencję czy lekcję tematyczną (EG 138). Brak właściwego przygotowania kaznodziei skutkuje tym, że homilia ociera się o banał i abstrakcję. Przestaje mieć cokolwiek wspólnego z żywym Słowem i z nowym Życiem, które przecież duszpasterze są powołani głosić. Celebracja Eucharystii, która jest źródłem i szczytem Kościoła, jest integralnie złączona z homilią. Ta zaś jest pomocą w coraz ściślejszym zjednoczeniu się z Chrystusem (KL 10; DH 6; KKK 1407).

Głoszenie homilii jest niewątpliwie jednym z najtrudniejszych zadań kapłańskich. Fakt ten nie powinien jednak osłabiać gorliwości. Wręcz przeciwnie, powinien dawać właściwą motywację do solidnego przygotowania się, by z ambony umiejętnie podawać wiernym niezbędną pokarm słowa Bożego. Nie brakuje pytań o właściwą strukturę przepowiadania oraz jak głosić, by głosić skutecznie. W końcu, wciąż rodzą się wątpliwości, jakie treści w głoszeniu homilii są najistotniejsze oraz co stanowi swoistą bazę dla całej reszty przepowiadania homilijnego.

Niniejsze opracowanie ma na celu wyjaśnienie terminologii jak też szczegółowych zagadnień związanych z posługą słowa. Celem studium jest pogłębienie wiedzy o przepowiadaniu, aby rozumiejąc pełniej sens głoszenia homilii skutecznie karmić wiernych słowem Bożym i doświadczać radości ze spotkania Pana w Jego słowie. Bazą służącą za źródła wiedzy do tegoż opracowania są dokumenty kościelne dotyczące przepowiadania, jak również naukowe publikacje omawiające współczesną problematykę kerygmaticzną.

W poszczególnych częściach opracowania podejmę próbę precyzyjnego wyjaśnienia terminu *homilia* i *kazanie* oraz ukazę różnice i podobieństwa, jakie zachodzą między nimi. Następnie zostanie przedstawiona charakterystyka *kerygmatu*, jego rodzaje i treści. Dalej nakreślę metody wydobywania treści kerygmaticznych z tekstów świętych, czyli praktyczny sposób pracy homiletycznej w przygotowaniu się do głoszenia słowa Bożego. Uświadomione błędy pomogą unikać ich w formułowaniu treści kerygmaticznych. Zostaną także sformułowane sugestie, jak te treści należy poprawnie wydobywać, ujmować w słowa oraz precyzować. Docelowym adresatem głoszenia homiletycznego jest konkretny człowiek.

Fakt doniosłości treści kerygmaticznych w głoszeniu słowa Bożego jest odkrywany przez naukową refleksję. Niniejszy artykuł jest, w swej strukturze, omówieniem wybranych kwestii tego szerokiego tematu oraz próbą syntezy w wymiarze praktycznym.

1. Podstawowa terminologia zagadnień homiletycznych

W licznych dokumentów Kościoła katolickiego dotyczących homilii² oraz w refleksji wielu wybitnych teologów na ten temat³, na pierwsze miejsce wysuwają się w homilii treści kerygmaticzne. Naturalnie, także inne elementy, jak mistagogia, egzystencja, didaskalia czy aspekty moralne, są istotne, lecz one wszystkie w jakimś sensie wypływają z kerygmatu. Istotną kwestią jest zatem precyzyjne określenie, jak należy rozumieć kerygmat oraz czym jest homilia.

W języku potocznym termin *homilia* i *kazanie* są w zasadzie równoznaczne. Jednak naukowa analiza pozwala powyższe terminy przypisać do konkretnych warunków posługi duszpasterskiej. Wtedy wyraźnie widać różnice między tymi terminami oraz pewne podobieństwa. Homilia ma pokazywać żywego Boga i wprowadzać w Jego misterium zbawcze. Jest *zwiastowaniem przedziwnych dzieł Bożych w dziejach zbawienia, czyli w misterium Chrystusowym, które zawsze jest w nas obecne i działa, zwłaszcza w obrzędach liturgicznych* (KL 35,2). Kazanie natomiast może być tematyczne i poruszać jakiś aspekt nie związany bezpośrednio z kerygmatem. Homilia, podobnie jak kazanie, swoje treści czerpie z Pisma Świętego. Pierwsza jednak bazuje na lekcjonarzu mszalnym (= LM) oraz na mszale rzymskim (= MR), kazanie natomiast opiera się na Katechizmie Kościoła Katolickiego (OWMR 65; KL 35; DH 11; LM 24). Homilia jest proklamowana zawsze podczas liturgii, tymczasem kazanie głoszone jest poza kontekstem liturgicznym. Homilię w przeciwieństwie do kazania głosi osoba wyświęcona, zatem biskup, prezbiter czy diakon⁴.

Świadomość powyższych różnic pozwala na precyzyjne określenie typów działań duszpasterskich odnoszących się do szeroko rozumianej posługi głoszenia Ewangelii. Nas interesuje jedynie homilia zgodnie z powyższą jej charakterystyką, zatem jako proklamacja słowa Bożego, wprowadzająca w zbawcze ingerencje Boga, osadzona w treściach kerygmaticznych i głoszona w kontekście liturgicznym.

² Takich jak np.: *Konstytucja o liturgii świętej* (= KL) Soboru Watykańskiego II, *Katechizm Kościoła Katolickiego* (= KKK), *Dyrektorium Homiletyczne* (= DH) Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, adhortacja apostolska *Evangelii gaudium* (= EG) papieża Franciszka czy *Sacramentum caritatis* (= SC) i *Verbum Domini* (=VD) papieża Benedykta XVI.

³ Między innymi: Stanisław Dyk, Jan Twardy, Włodzimierz Broński.

⁴ Homilista jako osoba wyświęcona zwiastuje kerygmat. Por. W. Przyczyna, *Kaznodzieja jako herold*, w: *Sluga Słowa*, red. W. Przyczyna, Kraków, 1997, s. 51-63.

Termin *kerygmat* oznacza przepowiadanie, ogłaszanie czy proklamację dzieła zbawczego Jezusa Chrystusa⁵. Dyrektorium Homiletyczne tłumaczy, iż wyjaśnienie tekstów świętych przez pryzmat śmierci i zmartwychwstania Pana, to właściwy cel homilii (DH 12)⁶. Kerygmat jest fundamentalnym elementem każdej homilii. Papież Franciszek w adhortacji apostolskiej *Evangelii gaudium* tak to wyraził: *Centralny charakter kerygmy wymaga niektórych charakterystycznych cech przepowiadania, koniecznych dzisiaj w każdym miejscu: żeby wyrażało ono zbawczą miłość Boga uprzednią w stosunku do moralnych i religijnych zobowiązań*⁷. Teologia rozróżnia kerygmat w sensie szerokim oraz ścisłym. Ten podział pomoże właściwie zrozumieć zasady głoszenia homilii.

Kerygmat w sensie szerokim to orędzie mówiące o zbawczym działaniu Boga. Odniesieniem do tak rozumianego kerygmatu jest Pismo Święte w znaczeniu ogólnym, ale rozumiane jako historia zbawienia, w którą każdy człowiek jest włączony i osobiście przez Chrystusa zaproszony. Kerygmat w sensie szerokim jest zatem wydobywaniem z Biblii tego wszystkiego, co Bóg czyni dla swojego ludu. Należy jednak pamiętać, że interpretacja Słowa jest rzeczą niezwykle delikatną. Homilia jest słowem Bożym i uobecnia Jezusa Chrystusa na tyle, na ile jest wierna Pismu Świętemu i wyjaśnia je tak, jak rozumie i wyjaśnia je Kościół⁸. W powyższym rozumieniu to nie tylko mowa o Bogu, ale bezpośrednio - mowa samego Boga, który oczekuje odpowiedzi od człowieka zasłuchanego w Jego słowo⁹. Kerygmat w sensie szerokim to *przekaz o czynach i faktach dokonanych przez Boga w historii zbawienia i aktualizujących się w obecnym życiu wierzących*¹⁰.

Pierwsze głoszenie Chrystusa i Jego Dobrej Nowiny jest rozumiane jako kerygmat w sensie ścisłym. Głoszenie kerygmatu w takim wymiarze jest fundamentem wszelkiej ewangelizacji misyjnej. Dosłownie w sensie ścisłym, są to dzieła Boga, które uczynił dla ludzi. Te wydarzenia są treścią Pisma Świętego. One wypełniły się, gdy Jezus, wcielony Syn Boży został ukrzyżowany, umarł i powstał z martwych, zesłał Ducha Świętego. Jezus wcześniej to zapowiedział. Kerygmat jest wezwaniem do wiary w Niego,

⁵ Por. T. Jaklewicz, *Kerygmat*, w: *Leksykon teologii pastoralnej*, red. R. Kamiński, Lublin 2006, s. 371.

⁶ Por. S. Dyk, *Homilia - droga do żywego poznania misterium Chrystusa*, s. 16.

⁷ EG 165.

⁸ Por. W. Przyczyna, *Kazanie jako słowo Boże*, w: *Fenomen kazania*, red. W. Przyczyna, Kraków 1994, s. 48-66; S. Dyk, *Co głosić, aby wierzyli? Studium homiletyczne Lekcjonarza mszalnego*, Lublin 2013, s. 10.

⁹ Por. S. Dyk, *Nowa ewangelizacja - konkretne wyzwanie*, Gubin 2015, s. 96; J. Kudasiwicz, A. Zuberbier, *Kerygmat*, w: *Słownik teologiczny*, red. A. Zuberbier, t. 1, Katowice 1988, s. 246-248.

¹⁰ S. Dyk, *Nowa ewangelizacja - konkretne wyzwanie*, Gubin 2015, s. 96.

do nawracania się i do przyjęcia chrztu. Kerygmat w sensie ścisłym staje się orędziem homilii, która sięga do tekstów świętych, czyli czytań biblijnych i modlitw liturgicznych.

2. Zasady potrzebne do właściwego wydobycia treści kerygmatycznych

Zazwyczaj w głoszeniu homilii stosuje się kerygmat w sensie szerokim. Dla jego wydobycia potrzebne są pewne zasady¹¹. Przygotowanie się do głoszenia homilii obejmuje wiele etapów. Niezwykle ważna jest wierność Urzędowi Nauczycielskiemu Kościoła¹². Każdy głoszący słowo Boże powinien pamiętać i czuwać, by głosić zgodnie z nauczaniem Kościoła. Homilista powinien poznawać intencję autorów natchnionych i kierować się nią w interpretacji tekstu biblijnego¹³. Bez tego, zwłaszcza gdy motywem homilii są własne cele, następuje instrumentalizacja tekstów świętych, co definitywnie przekreśla wierność nauce Kościoła i bogatej jego Tradycji (DH 6)¹⁴. Taka manipulacja słowem Bożym zawsze rodzi u wiernych wrażenie banalizacji tego, co naprawdę ważne, oraz instrumentalizacji tego, co święte.

Elementem istotnym jest także właściwe studium tekstów świętych i czas, który homilista poświęca, aby je zgłębić. Cenna jest osobista intuicja duszpasterza, podobnie jak jego modlitwa¹⁵, gdyż jako homilista jest pierwszym słuchaczem słowa Bożego (VD 59; EG 150). Jest tym, który powinien być poddany mocy i działaniu słowa natchnionego w nim samym. Przyzywanie Ducha Świętego przed i podczas przygotowania homilii powinno być czymś naturalnym. Bez światła od Boga jest utrudnione trafne odkrycie kerygmatu i narażone na błędną interpretację.

Konstytucja o Objawieniu Bożym podaje, że Pismo Święte *powinno być czytane i interpretowane w tym samym duchu, w jakim zostało napisane* (KO

¹¹ Por. G. Siwek, *Blaski i cienie współczesnego przepowiadania*, Kraków 2007, s. 61.

¹² Homilia powinna przekazywać ducha tekstów świętych oraz ukazywać zbawcze orędzie. Przeciwnością wierności w przekazie jest biblicyzm. Problem ten pojawia się wówczas, gdy homilista pozostaje wierny jedynie warstwie literalnej tekstów, a nie odsłania kerygmatu, który znajduje się w tekście świętym. Przykładem takiego błędu jest homilia wypełniona cytatami biblijnymi, które zamiast pogłębiać wieź z Chrystusem i wyjaśniać egzystencję słuchaczy, są zwykłym powtarzaniem słów, które uprzednio zostały odczytane. Także parafraza tekstów świętych, bez wydobycia z nich kerygmatu, jest wygłoszeniem czegoś, co nie powinno być nazywane homilią. Por. K. Panuś, *Sztuka głoszenia kazań*, Kraków 2008, s. 12-13.

¹³ Można to uznać za złotą zasadę hermeneutyczną. Por. J. Twardy, *Aktualizacja słowa Bożego w kaznodziejstwie*, Przemysł 2009, s. 95.

¹⁴ Por. S. Dyk, *Współczesne przepowiadanie homilijne misterium publicznego życia Jezusa*, Lublin 2008, s. 295-296.

¹⁵ Por. G. Siwek, *Proces tworzenia kazania*, w: *Fenomen kazania*, Redemptoris missio VI, red. W. Przyczyna, Kraków 1994, s. 177-213.

12). Modlitwa osobista jest ważną pomocą do właściwego wydobywania kerygmatu z tekstów świętych. Jeżeli homilia prawdziwie jest owocem rozmyślenia i zostaje poprzedzona właściwym przygotowaniem, osiąga większą skuteczność zbawczą (WLM 24).

Następna zasada łączy się z soborową definicją homilii, która ukazuje i przybliża dzieje zbawienia jako misterium Chrystusa (KL 35,2). To misterium staje się poszukiwanym zbawczym orędziem. W homilii zawsze przyjmuje ono bardzo konkretny wyraz. Przybiera formę zawężoną do określonego wymiaru misterium Chrystusa przeżywanego w liturgii. Wydobywanie misterium jest elementem koniecznym, by homilia mogła być zgodna z swoją istotą. Jest to logiczne, ponieważ homilia stanowi integralną część liturgii (KL 52; DH 4; OWMR 65)¹⁶. Homilia pomaga przeżywać misterium i właściwie oraz stopniowo je pogłębia. Właściwe wydobywanie treści teologicznych i egzystencjalnych pozwala przedstawić wiernym całe bogactwo i głębię słowa Bożego oraz Eucharystii. Dystansuje się od głoszenia ogólników i treści abstrakcyjnych. Papież Franciszek w *Evangelii gaudium* poucza, iż o wiele łatwiej jest wygłosić homilię, w której zechcemy ukazać tylko jedną myśl, jedno uczucie i jeden obraz (EG 157).

Kolejną zasadą jest chrystocentryczna interpretacja tekstów, które są używane podczas celebracji liturgicznej. Każda niedziela, uroczystość czy święto, zawiera konkretny aspekt zbawczego dzieła Jezusa Chrystusa, czyli Jego misterium¹⁷. Ponieważ Chrystus jest podmiotem każdej liturgii oraz wypełnieniem wszystkich zapowiedzi proroków, interpretacja chrystocentryczna pozwala wydobyć z tekstów świętych zbawcze działanie Pana Boga w historii zbawienia (KL 7)¹⁸. Historia ta wciąż trwa w osobie Chrystusa, obecnego w liturgii, także w głoszonym przez homilistę słowie Bożym¹⁹.

Ważną zasadą jest interpretacja tekstów świętych w kluczu paschalnym. Patrzenie przez pryzmat śmierci i zmartwychwstania Chrystusa umożliwia odnalezienie głębi właściwej dla liturgii. Całe bowiem życie Jezusa, zatem wszystkie słowa, gesty oraz czyny, są nierozdzielnie związane z Jego paschą. One do tego misterium podprowadzają i w jego świetle nabierają

¹⁶ Por. W. Broński, *Homilia w dokumentach Kościoła współczesnego*, w: *Studia Homiletyczne Katedry Homiletyki KUL*, t. 1, Lublin 1999, s. 23.

¹⁷ Por. S. Dyk, *Paschalne ukierunkowanie homilii*, w: *Roczniki Teologiczne* 62: 2015, z. 12, s. 9-12; M. Dąbrowka, *Homilia doprowadzeniem do spotkania z Chrystusem w Eucharystii*, tamże, s. 38-41; S. Czerwik, *Homilia o misterium (misteriach) Chrystusa w cyklu roku liturgicznego*, w: *Przegląd Homiletyczny* 8: 2004, s. 45-57.

¹⁸ Por. K. Panuś, *Sztuka głoszenia kazań*, Kraków 2008, s. 78.

¹⁹ Por. K. Müller, *Homiletyka na trudne czasy*, „Redemptoris missio” XXII, red. W. Przyczyzna, Kraków 2003, s. 371.

właściwego znaczenia. Słowa, gesty i czyny Jezusa pozwalają również odnaleźć wskazówki, jak właściwie rozumieć Jego paschę²⁰.

Egzegeza biblijna jest dziedziną nauki, od której kaznodzieja powinien rozpocząć swoje przygotowanie do głoszenia. Początkowym etapem tworzenia homilii jest zaczerpnięcie egzegetycznej wiedzy oraz pogłębione studium oryginalnych kontekstów tekstów biblijnych²¹. Ważne jest, aby na etapie przygotowawczym korzystać z teologicznych zasad interpretacji Biblii, jak np.: analogia wiary czy jedność całej Biblii, oraz Tradycja i interpretacja historiozbowca²². Homilista ma jak najpełniej korzystać z egzegezy w fazie przygotowania homilii. Sama homilia nie jest właściwym momentem do pogłębionej egzegezy biblijnej. Błąd egzegezowania prowadzi do zamiany homilii na uniwersytecki wykład oraz pozbawia ją właściwego dynamizmu zbawczego, który ją charakteryzuje (DH 6).

Z faktu, iż Ewangelia jest centralnym elementem liturgii słowa wynika, iż to właśnie od niej należy rozpocząć analizę czytań biblijnych. Do Ewangelii bowiem zostały dobrane pozostałe czytania i to ona najpełniej ukazuje temat danej celebracji. Zestawienie z nią czytania ze Starego Testamentu pozwala trafnie rozpoznać jego ewangeliczne przesłanie. Czytanie starotestamentowe jest wprowadzeniem, kontekstem oraz pomocą do właściwego zrozumienia przesłania perykopy ewangelicznej²³.

Umiejętna synteza tekstów świętych umożliwia wydobycie kerygmatu i wygłoszenie homilii, która nie będzie tylko mową o Bogu, ale mową samego Boga. Łącząc czytania z tajemnicą paschalną, homilia może wskazać naukę moralną czy doktrynalną zawartą w proklamowanych tekstach biblijnych (DH 12). Zaprzeczeniem takiej syntezy jest tzw. peryferyzm. Polega on na niewłaściwym wydobywaniu kerygmatu i głoszeniu treści jedynie pobocznych lub marginalnych, które nie stanowią istoty, a jedynie tło. Peryferyzm charakteryzuje się tym, że kaznodzieja stosuje selektywną metodę w podejściu do tekstów świętych i fragmentarycznie je wybiera. Skutkuje to instrumentalizacją i brakiem wierności w głoszeniu słowa Bożego²⁴.

Kontekst liturgiczny stanowi drugi, równie ważny element przygotowawczy dla kaznodziei. Polega on na ponownym rozważeniu czytań, tym razem w nowym dla nich kontekście - w celebracji liturgicznej.

²⁰ Por. S. Dyk, *Homilia - droga do żywego poznania misterium Chrystusa*, s. 31-34; S. Dyk, *Hermeneutyka słowa Bożego w liturgii*, w: *Studia Pastoralne* 7: 2011, s. 158-160.

²¹ Por. S. Dyk, *Co głosić, aby wierzyli? Studium homiletyczne Lekcjonarza mszalnego*, s. 27-30.

²² Por. S. Dyk, *Zasady interpretacji tekstu biblijnego w praktyce kaznodziejskiej*, w: *Le-gnickie Studia Teologiczno-Historyczne* 14: 2009, s. 99-121.

²³ Por. S. Dyk, *Homilia - droga do żywego poznania misterium Chrystusa*, s. 37.

²⁴ Por. J. Twardy, *Aktualizacja słowa Bożego w kaznodziejstwie*, Przemyśl 2009, s. 324-334.

Wspomniany kontekst jest kluczem otwierającym drzwi do właściwej interpretacji czytań biblijnych (DH 15).

Z punktu widzenia hermeneutyki także znaki w celebracji, gesty kapłańskie oraz symbole liturgiczne, mogą stać się w głoszonej homilii cenną wskazówką do poprawnej interpretacji czy pogłębionego wyjaśnienia obecności Chrystusa w eucharystycznym zgromadzeniu wiernych (KL 52).

3. Człowiek drogą Kościoła i adresatem homilii

O homilii jako wydarzeniu zbawczym decyduje jej treść. Aby homilia faktycznie prowadziła do zbawienia, powinna bazować na kerygmacie²⁵. Sens przygotowania się do wygłoszenia homilii, poświęcenie czasu na wnikliwą egzegezę, zbadanie kontekstów oraz synteza tekstów świętych, prowadzą do właściwie wydobytego kerygmatu. Kerygmat zaś w głoszeniu homilijnym ma za zadanie dotarcie do konkretnego człowieka, uczestnika zgromadzenia liturgicznego, który jest drogą Kościoła. Słowo Boże, przeniknięte mocą Ducha Świętego, ma przemieniać życie ludzkie, prowadzić do pogłębienia wiary i radości ze spotkanego Pana w Jego słowie.

Skuteczność zbawcza głoszonego słowa wymaga dobrego przygotowania homilii. Wydobycie treści, które Bóg chce przekazać przez autora natchnionego, nie jest zadaniem łatwym. Nie powinno to jednak być przyzwoleniem, by zatrzymać się jedynie na sposobie przedstawienia faktów przez autora tekstu. Jest czymś naturalnym, że autor natchniony przekazał je ludziom tamtych czasów w sposób dla nich zrozumiały. Warunki się zmieniły. One domagają się nowego sposobu ukazywania treści kerygmatacznych. Zadaniem głosicieli słowa Bożego jest przekazywanie współczesnym słuchaczom treści objawionych autorom poszczególnych ksiąg Biblii w nawiązaniu do paschy Chrystusa²⁶.

Kerygmat w ujęciu homilijnym ma motywować do konkretnych decyzji przemiany życia oraz stać się bezpośrednim impulsem, by upodabniać się do Chrystusa. Konsekwencją takiej przemiany jest dar z siebie i bezinteresowna miłość. Tymi wartościami odznaczały się pierwsze wspólnoty wierzących. Świadectwo ich życia zdumiewało i zachęcało innych, by żyć podobnie. Chrześcijanie czerpali siłę z jednego źródła - karmili się Ciałem wcielonego Syna Bożego i Jego Słowem. To źródło wciąż jest dostępne i wystarczy z niego umiejętnie czerpać.

²⁵ Por. H. Simon, *Kaznodziejstwo polskie. Zdobycze i niedociągnięcia*, w: *Ateneum Kapłańskie* 85: 1993, z. -3, s. 249.

²⁶ Por. W. Broński, *Homilia w dokumentach Kościoła współczesnego*, Lublin 1999, s. 61.

Zakończenie

Powyższy artykuł miał na celu ukazanie wartości poprawnego głoszenia homilii. Zamysłem autora było, aby przez wyjaśnienie terminu *homilia* i ukazanie roli kerygmatu, nie tylko pogłębić wiedzę duszpasterzy w tych kwestiach, ale zachęcić do głoszenia go z nową mocą. Zaprezentowanie poszczególnych etapów przygotowania homilii oraz osobistego i duchowego zaangażowania kaznodziei mogą stać się szansą i okazją, by przełamać rutynę i na nowo odkryć piękno proklamowania Ewangelii. Ukazanie zaś niektórych błędów w przygotowaniu i głoszeniu Słowa pozwala właściwie rozeznaczyć, na ile posługa jest wierna nauczaniu Kościoła oraz zasadom tworzenia homilii.

Homilia zawsze skierowana jest do konkretnych ludzi. Przychodzą oni do świątyni ze wszystkimi troskami swojego życia. Doświadczenie konfesjonału pokazuje, że często nie potrafią sami ich rozwiązać, ani tym bardziej naświetlić swojej codzienności słowem od Boga, chociaż ono zawsze niesie nadzieję, daje życie i zbawia. To słowo słyszą będąc na Eucharystii. Tak człowiek jest drogą Kościoła. Homilista mu wiernie towarzyszy przez posługę słowa Bożego. Ono bowiem jest odpowiedzią Boga na ludzką codzienność i wezwaniem do duchowego wzrostu.

Radość z bycia sługą Chrystusa i możliwości głoszenia Dobrej Nowiny o zbawieniu oraz świadomość wybrania, powinny motywować homilistę. Wtedy przygotowanie homilii, jak również przygotowanie się do jej wygłoszenia stanie się dla niego źródłem szczęścia i spełnienia. Zadowolenie będzie także udziałem wiernych uczestniczących w celebracjach liturgicznych. Przez głoszenie homilii kaznodzieja oddaje chwałę Bogu. Zasłuchanie uczestników liturgii jest także osobistą satysfakcją homilisty. Owocem tego zasłuchania będzie wiara i życie z wiary.

Summario

Questo articolo è stato scritto per presentare un metodo giusto della predicazione. L'idea dell'autore, per la spiegazione del termine *omelia*, voleva mostrare una funzione del kerigma, non solo come approfondimento della conoscenza dei sacerdoti, ma per invitarli alla predicazione con una forza nuova. La presentazione di ogni tappa della preparazione dell'omelia, è impegno personale e spirituale del sacerdote, che potranno concretizzare una possibilità e una occasione per uscire dalla routine e scoprire nuovamente la bellezza della Parola proclamata. La presentazione degli errori nella preparazione e nella proclamazione della Parola consentiranno di capire

al meglio in vero e vivo significato. Il servizio è fedele alla Chiesa e alle regole dell'omelia.

L'Omelia è sempre diretta all'uomo concreto. I fedeli vengono in Chiesa con tutti i problemi della loro vita. L'esperienza avuta nel confessionale dice, che non sempre potranno risolvere tutto da soli, soprattutto se saranno senza la luce che viene dalla Parola di Dio. Questa parola gli porta la speranza, offre la vita e li salva. I fedeli hanno diritto di poter ascoltare la Parola alla Messa. L'uomo è la strada della Chiesa e il sacerdote su questa strada lo accompagna. Nella sua missione di predicazione da una risposta a Dio sulla quotidianità umana e chiama alla crescita spirituale. La gioia di essere un servo di Cristo, la possibilità di predicare e la consapevolezza di essere scelto da Dio, dovrebbe motivare. Così la preparazione dell'omelia e della predicazione saranno un motivo di felicità e di soddisfazione. Anche i fedeli saranno contenti. Predicando, sacerdote da gloria di Dio, però anche lui riceve la gloria - predicando così che i fedeli aspetteranno all'omelia e non penseranno a quando essa finirà.

Streszczenie

Artykuł miał na celu ukazanie wartości poprawnego głoszenia homilii. Zaprezentowano poszczególne etapy przygotowania homilii oraz osobistego zaangażowania kaznodziei. Homilia jest skierowana do konkretnych ludzi. Oni zaś przychodzą do świątyni ze wszystkimi troskami swojego życia. Głoszone słowo Boga jest odpowiedzią na ludzką codzienność i wezwaniem do duchowego wzrostu. Tak homilia jest formą uwielbienia Boga.

Summary

The homily settled in kerygma as an efficient method of preaching the living Word

The aim of this article was to present the value of proper preaching the sermons. Some particular stages of preparing sermons and individual involvement of a preacher are presented. Homilies are directed to particular people. They come to church with all their problems. The announced words of God answer human everydayness and they are a call to spiritual growth. The homily is a form of worship God.

Bibliografia

Benedykt XVI (2007). Posynodalna adhortacja apostolska *Sacramentum caritatis*, Kraków: Wydawnictwo M.

Benedykt XVI (2010). Posynodalna adhortacja apostolska o Słowie Bożym w życiu i misji Kościoła *Verbum Domini*, Kraków: Wydawnictwo M.

Broński, W. (1999). Homilia w dokumentach Kościoła współczesnego. *Studia Homiletyczne Katedry Homiletyki KUL*, 1.

Czerwik, S. (2004). Homilia o misterium (misteriach) Chrystusa w cyklu roku liturgicznego. *Przegląd Homiletyczny*, 8, 45-57.

Dyk, S. (2013). *Co głosić, aby wierzyli? Studium homiletyczne Lekcjonarza mszalnego*, Lublin: Wydawnictwo KUL.

Dyk, S. (2011). Hermeneutyka słowa Bożego w liturgii. *Studia Pastoralne*, 7, 158-160.

Dyk, S. (2016). *Homilia - droga do żywego poznania misterium Chrystusa*, Kielce: Jedność.

Dyk, S. (2015). *Nowa ewangelizacja - konkretne wyzwanie*, Gubin: Przystanek Jezus.

Dyk, S. (2015). Paschalne ukierunkowanie homilii. *Roczniki Teologiczne*, 62 (12), 9-12.

Dyk, S. (2008). *Współczesne przepowiadanie homilijne misterium publicznego życia Jezusa*, Lublin: Wydawnictwo KUL.

Dyk, S. (2009). Zasady interpretacji tekstu biblijnego w praktyce kaznodziejskiej. *Legnickie Studia Teologiczno-Historyczne*, 14, 99-121.

Dąbrówka, M. (2015). Homilia doprowadzeniem do spotkania z Chrystusem w Eucharystii. *Roczniki Teologiczne*, 62 (12), 38-41.

Franciszek. (2013). Adhortacja apostolska o głoszeniu Ewangelii we współczesnym świecie *Evangelii Gaudium*, Kraków: Wydawnictwo M.

Jaklewicz, T. (2006). Kerygmat. *Leksykon teologii pastoralnej*, red. R. Kamiński, Lublin: Wydawnictwo KUL.

Katechizm Kościoła Katolickiego. (1994). Poznań: Pallottinum.

Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. (2015). *Dyrektorium Homiletyczne*, Poznań: Pallottinum.

Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. (2011). *Ogólne wprowadzenie do Mszału rzymskiego*, Poznań: Pallottinum.

Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. (2011). *Wprowadzenie do drugiego wydania Lekcjonarza mszalnego*, Poznań: Pallottinum.

- Kudasiewicz, J., Zuberbier, A. (1988). *Kerygmat. Słownik teologiczny*, red. A. Zuberbier, t. 1, Katowice.
- Müller, K. (2003). *Homiletyka na trudne czasy, Redemptoris missio XXII*, red. W. Przyczyna CSsR, Kraków: Wydawnictwo M.
- Panuś, K. (2008). *Sztuka głoszenia kazań*, Kraków: Salwator.
- Simon, H. (1993). Kaznodziejstwo polskie. Zdobycze i niedociągnięcia. *Ateneum Kapłańskie*, 85 (3).
- Siwek, G. (2007). *Blaski i cienie współczesnego przepowiadania*, Kraków: Wydawnictwo M.
- Siwek, G. (1994). Proces tworzenia kazania. *Fenomen kazania, Redemptoris missio VI*, 177-213.
- Sobór Watykański II. (2002). Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym *Dei Verbum* (350-362). Konstytucje, Dekrety, Deklaracje. Poznań: Pallottinum,
- Sobór Watykański II. (2002). Konstytucja o liturgii świętej *Sacrosanctum Concilium* (40-70). Konstytucje, Dekrety, Deklaracje. Poznań: Pallottinum,
- Twardy, J. (2009). *Aktualizacja słowa Bożego w kaznodziejstwie*, Przemysł: Wydawnictwo Archidiecezji Przemyskiej.